

99% af vindmøllefabrikanten Vestas' vindmøller går i dag til eksport

30% eller mindre af Vestas' aktier er i dag danskejet, i år 2000 var det 70 pct.

Kilde: Morgenavisen Jyllands-Posten

UMODEN. Selv den tilsyneladende reflekterede surfer forvandler sig til et primitivt barn foran computeren. Man klikker planløst rundt på nettet, og opholdes nogle gange af noget uventet og interessant – bare ikke lige det, man var i gang med. Foto: Mark Lennihan

Sovepude. Google er bare ikke god nok

Her gik vi og troede, at generationer født i den digitale tidsalder ville blive it-superbrugere. Men det er desværre en myte.

ANALYSE

Fremtidens centrale færdigheder og kundskaber handler ikke kun om at kunne læse, skrive og regne. En fjerde basisfærdighed er kommet til: den digitale kompetence til at navigere i det uendelige udbud af information, man finder på nettet. Denne basisfærdighed er blevet kaldt det 21. århundredes basisfærdighed. For at mestre færdigheden skal man på forskellige niveauer kunne søge og samle, strukturere, systematisere og sammenligne på en måde, der omsætter information til relevant viden.

Selv om der naturligvis er forskel på, hvor trænedes it-færdigheder vi har, bevæger de fleste af os formentlig relativt nemt rundt på nettet via Google. Og de unge

formentlig nemmere end generationen født og opvokset før internettet.

Men nu viser det sig, at forestillingen om den unge superinternetbruger – eller 'supergoogler' – formentlig er en myte. Den blotte tilgængelighed af internettet har ikke gjort den unge generation bedre til at søge, strukturere og systematisere viden på nettet. Det viser en ny rapport 'Information behavior of the researcher of the future' fra British Library.

RAPPORTEN har udløst bekymring, fordi den konkluderer, at den unge generation ligger på samme lave niveau som generationer født før den digitale tidsalder. Ifølge rapporten er der ingen undersøgelser, som giver beleg for, at unge er eksperter i at søge på nettet, eller at deres evner til at søge og omsætte viden fra nettet er blevet forbedret over tid.

Når man taler om 'googlegenerationen', er det ikke kun de unge – født og opvokset i den digitale tidsalder – men også de grånedede generationer, 'sølvsurferne', der godt nok er født før internettet, men alligevel har trænet sig til samme niveau som de unge.

Problemet er bare, at det ikke er godt nok: Der googles ikke godt og sofistikeret nok. Og vi bruger heller ikke i tilstrække-

ligt omfang mere avancerede søgemaskiner end Google.

GOOGLE ER den suverænt mest brugte søgemaskine – guddommeliggjort for på simpel og hurtig vis at give os adgang til informationer: Ung som gammel skanner vi internetsider med relativt høj hastighed, vi klikker derudad, vi surfer os frem. Ja, i stedet for at læse os langsomt frem, skimmer vi os frem. Som googlere har vi vænnet os til en slags 'need for speed'. Det giver kort tid til at finde og vurdere den fundne informations relevans, korrekthed og autoritet. Bagsiden af medaljen er naturligvis mangel på målrettedhed og fravær af kildekritisk sans for kvaliteten og rigtigheden.

Når hver person på den måde bliver sin egen autodidakte netbibliotekar, er faren, at kvaliteten af 'bibliotekarernes' søgninger bliver stærkt svingende. Og det er denne svingende evne til at hjælpe sig selv, og skal tage 25 år at flytte en streg. Markedet og kunsthallerne kommer aldrig til at kunne vente 25 eller 50 år med at lancere en ny billedkunstner. Kunstneres kunstnere er for kunsten en uvurderlig del af den bredde, som det selvorganiserende slet ikke kan lade være med at tage vare på.

I USA BERETTER man nu om en deling af de studerende – alt efter hvilket niveau deres informationskompetence ligger på.

Den bedste fjerdedel, som også får de bedste karakterer, er dem, der har fået undervisning og opdragelse i brugen af computere og internet – både derhjemme og i skolen.

Den dårligste fjerdedel er dem, der ikke har fået en kvalificeret opdragelse og undervisning i brug af internettet. Og problemet er – igen ifølge rapporten fra British Library – at så er der ikke noget at gøre ved det. Har man først stillet sig godt og grundigt tilfreds med at google uden sans for kvaliteten og rigtigheden, så bliver man læringsresistent over for at forbedre sine it-færdigheder.

Problemet med denne slags googlere er, at de ganske enkelt ikke anerkender, at de har et problem. De lider af selvgodhed, og lidelsen kan formentlig ikke helbrede, når man først har nået den alder, hvor man skal på videregående uddannelser.

Ligesom briterne kan vi danskere med rette spørge os selv, om vi kan finde eller

frygte samme udviklingstendenser i Danmark som i USA. Svaret er ja.

På grundlag af en undersøgelse af 1.694 studerendes brug af biblioteker og informationsressourcer konkluderer lektor Niels Ole Pors fra Danmarks Biblioteksskole i 2005, at Google er stort set den eneste søgemaskine, der benyttes blandt danske studerende på korte, mellemlange og videregående uddannelser. Det vil dermed også sige, at kun få studerende anvender de mere formaliserede bibliotekssystemer og guidelines til studiemål.

Så også i Danmark slår bekvemme googlesøgninger en kvalitetssikret brug af komplekse søgesystemer og informationskanaler. Vi er havnet i en situation, hvor søgninger skal respektere den 'mindste anstrengelses princip': google-princippet.

DET ER LET at bryde dette princip. Det handler om uddannelse i skolen til gode vaner, der kan kvalificere den digitale kompetence til højere niveauer. Men denne indsats er heller ikke implementeret i Danmark.

I år 2000 viste en undersøgelse af it i folkeskolen, at skoleledere vurderede eleverne som habile brugere af computere og

internet. Men den viste også, at disse færdigheder i høj eller nogen grad blev hentet uden for skoleregnet. I Pisa-undersøgelsen 2006 viste det sig, at dette billede ikke havde ændret sig meget: 90 pct. af drengene og 80 pct. af pigerne bruger computer derhjemme, kun 25 pct. af drengene og 17 pct. af pigerne bruger den i skolen. Den simple tilgængelighed ændrer altså ikke på helhedsbilledet af for dårlige digitale kompetencer.

MÅSKE ER hovedproblemet, at lærerne ikke føler sig – eller ikke er – godt nok rustet til at bruge og undervise i en mere avanceret it-brug i skolen. I en undersøgelse fra 2006 viste det sig, at 72 pct. af de lærerstuderende slet ikke eller i mindre grad føler, at deres uddannelse rustet dem til at bruge it i undervisningen.

Meget taler for, at googleprincippet får lov at leve i bedste velgående et stykke tid endnu – blandt lærere og elever. Og indtil da kan det da godt være, at eleverne lærer googlenoderne uden for skolen; men så lærer de da i det mindste noget.

analyse@pol.dk

Claus Holm, prodekan for formidling, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet.

... At lukke 'Den Frie' ...

Hver eneste gang en ung billedkunstner i Danmark forsøger skabe et nybrud, så er det en indlysende selvfølgelighed, at kunstneren forsøger at føre det nybrud direkte ud i dialog med andre billedkunstnere.

En dialog, som i sit udgangspunkt sætter alle de umulige, skrøbelige og uforståelige mekanismer, som et skred i forståelsesrammer altid må være, ind i et socialt og udvekslende rum. Et rum, hvor kunst, eksistens og formyelse bliver udsplillet og forhandlet demokratisk – et rum, hvor det ikke er den laveste, men netop den højeste fællesnævner, der sætter grænsen.

Eks-skolen, Scalakunst, De Unge Vilde, De Nye Cool, Tapko, Kørnors Kontor, Kvinder på Værtshus, N55, Selvsving, osv. osv. – om de vil det eller ej, så er de børn og oldebørn af Den Frie.

BILLEDKUNSTNERE i Danmark kan stadig nærmest pr. automatik ikke lade være med at afprøve grænserne for den kollektive og demokratiske form. Og i den proces danner de netværk ikke bare på ydersiden af deres karrierer, men langt ind i indholdet af deres værkproduktion. Der danner sig konstant i Danmark lokale og kritiske rum, som løbende flytter sig fra den ene alternative og midlertidige situation til den anden, rum, som er en forlængelse og udvidelse af en praksis, som historisk og konkret har sin rod i Den Frie Udstillingsbygning.

Hvad sker der, hvis man river den rod over? Ingen kan naturligvis vide det med sikkerhed. Men almindelig sund fornuft siger, at ting har det med at dø, når de ik-

ke har rødder. Kunsten skal passe på sine rødder, også selv om de er sammenfiltrede, rodede og møgbeskidte. Og demokratiet skal passe på sin kunst, også selv om den indimellem er middelmådig, besværlig, uforståelig eller bare møgirriterende.

Som billedkunstner forstår man selvfølgelig godt fristelsen, der ligger i at sige: *Luk lortet, fuck historien og til helvede med middelmådigheden*. Men det er en billedkunstnerisk tænkning, sådan må det fælles ikke tænke og handle – medmindre det virkelig vil ødelægge sig selv. Vi kan som samfund ikke opbygge nye fundamenter hvert fjerde år. Vi skal selvfølgelig have alle de superstjerner, vi overhovedet kan få, og vi skal elske alle de internationale top 10- og top 100-listere, som vi kan komme i nærheden af.

Men vi må ikke glemme det basale fundament, som det hviler på. Og det faktiske fundament er, at vi i Danmark har en levende demokratisk kunstnerisk kultur, som løbende stiller grundlæggende spørgsmål til, hvordan man forhandler billedkunst og fællesskab. Et rodnat, som, hvis det ikke bliver revet i stykker, konstant skærper og fornyr selv.

NY BILLEDKUNST opstår altid i mødet med og oven på anden billedkunst. Hver eneste billedkunstner kender på sin krop det fatale i placeringen af et penselstrøg, der sidder 3 mm forkert. Hvis vi lukker den kultur, som er billedkunstnerens rum for dialog, så lukker vi for en vidt forgrenet nuancering af virkeligheden.

Hverken gallerier eller kunsthaller vil nogensinde på samme måde som billed-

kunstnerne kunne tage vare på alle de fiaskoer og fejltagelser, som simpelthen er forudsætningen for, at noget radikalt nyt kan opstå. Billedkunstnerne ved fra deres egen krop, at afstanden mellem det nye værk og skraldespanden skal være afskrækkende kort.

Billedkunstnerne ved, at det radikalt nye værk ikke nødvendigvis kommer fra den 23-årige nyuddannede akademielever. Billedkunstnerne ved, at det værk, som rykker alle andre værker, sagtens kan komme fra den 70-årige, som har været 50 år om at sætte nuancerne på plads. Billedkunstnerne ved, at det nogle gange må og skal tage 25 år at flytte en streg. Markedet og kunsthallerne kommer aldrig til at kunne vente 25 eller 50 år med at lancere en ny billedkunstner. Kunstneres kunstnere er for kunsten en uvurderlig del af den bredde, som det selvorganiserende slet ikke kan lade være med at tage vare på.

BILLEDKUNSTNERNE er stadig repræsenteret i forholdsvis mange beslutningstagende situationer. Og i de situationer varetager de alle de nuancer, som ellers ikke ville have en chance. Og når de sidder som beslutningstagere, så gør de det netop i kraft af det selvorganiserende baglands kultur. At de rent faktisk har både de kunstfaglige og kunstpolitiske kompetencer, som rimeligvis, at de sidder der, kommer i bund og grund af, at de ikke kun er optaget af deres egen karriere og deres eget værk.

Hvis dialogen mellem kunstnerne mister sine rammer, og den selvorganiserende kultur uddør, så uddør den sociale dy-

namik og ansvarlighed, som placerer billedkunstnerne som besluttende i armslængdeprincippet. Bureaukraterne, som muligvis respekterer kunsten og muligvis egentlig er ligeglade, kommer med god ret til at overtage det hele. Billedkunstneren vil ikke længere have nogen optik ud over sit eget værk.

Internationaliseringen gør jo ikke bare, at vi kan se omverdenen – den gør også, at vi kan se os selv, at vi har en chance for at se, hvad vi kan tilbyde, som andre ikke kan.

Den grad af selvorganisering, autonomi og kunstnerisk netværkstænkning, som har sit afsæt i Den Frie Udstillingsbygning, er fuldstændig særegen for Danmark. Og den er en bagvedliggende hoveddaktør i den dynamik, som rent faktisk gør, at professionalisering og formidlingen i institutionerne omkring billedkunsten kan lykkes på det niveau, som det gør.

Radikaliteten, fornyelsen, nuancerne og indholdet kommer simpelthen fra billedkunstnerens selvstændige skærpe af sig selv. Udviklingen af billedkunsten har aldrig kun været et anliggende for enkeltstående geniale personer, toppen af kranssekagen har aldrig svævet oppe i luften af sig selv.

HVERT ÅR GÅR der mellem 250 og 350 udøvende kunstnere igennem Den Frie Udstillingsbygning. Der er med garanti ikke nogen andre kulturinstitutioner, som med en tilsvarende økonomi bærer så bredt et lag af udøvende kunst. Og der er ved gud ikke mange anerkendte billedkunstnere i Danmark, som ikke på et

eller andet tidspunkt har vist et værk på Den Frie.

Virkeligheden flytter sig, og et kunstnerdrevet udstillingssted må som et levende sted nødvendigvis bevæge sig. Den professionalisering, der udspringer sig omkring billedkunsten i dag, gør, at Den Frie Udstillingsbygning totalt må omdefinere sig selv. Alle ting er skrøbelige i overgangsfaser, og der kan ikke siges noget endegyldigt om, hvor Den Frie er på vej hen.

Den Frie Udstillingsbygning skal finde sin plads som kunsternes rum for udveksling mellem radikalitet, eksperiment og tradition.

Men huset er i sin kerne demokratisk med den indbyggede træghed, som en historisk situation skal kunne bære, kontinuiteten er også et fælles rum, et fælles rum, som på en gang skal fastholde fundamentet og samtidig kunne pege ud i fuldstændig uafklaret åbenhed. Den Frie Udstillingsbygning er midt i en omstillingsproces, hvor alt er til debat, men huset kan og skal ikke flytte sig lige så hurtigt som et tilfældigt galleri på Vesterbro.

Som situationen er nu, er det økonomien, som meget snart kommer til at lukke udstillingsbygningen. Det er helt sikkert, at der i dag ikke kan drives købmandsvirksomhed fra Bygningen, det kan ikke lade sig gøre, når der rundt om i København er 50 professionelle fuldtidsbemandende gallerier. Og der kan ikke drives kunsthall fra stedet, når der hverken er penge til at arrangere eller formidle udstillinger på det niveau, som 15 andre offentlige udstillingsinstitutioner gør det.

KRONIKEN I MORGEN

JØRN LUND

Sprog til tiden

DEN FRIE Udstillingsbygning er i hele sin historiske fundering en idealistisk vision om billedkunstens forhold til frihed og det fælles.

Den Frie Udstillingsbygning kan i dag umuligt konkurrere på hverken besøgstal eller salg. Men skal den også det? Billedkunstens forpligtelse på et sted som Den Frie Udstillingsbygning må simpelthen ikke opgøres så småligt.

Den Frie Udstillingsbygning er skabt i en tid, hvor man havde en vision om, at den radikale og frie kunst kunne holde verden åben og fri. En vision, der så en sammenhæng mellem fri tænkning, fri kunst og frit demokrati. Muligvis en åben idealisme, som vores tids fornuftige kynisme stille og roligt, en gang for alle, vil forvandle til udsalg af udestuekøkkener.

Kan det fælles virkelig ikke friholde ét eneste rum i hele Danmark, hvor det er billedkunsten selv, der alene sætter dagsordenen?

Kan det fælles ikke friholde ét eneste rum til billedkunstens radikale møde med sine egne grundvilkår? Sikken en fattigdom, hvis den rigeste tid i Danmarks historie bliver den tid, der lukker Den Frie Udstilling.

Den Frie Udstillingsbygning er symbolsk det samme for billedkunsten, som folketingsalen er symbolsk for demokratiet. Det vil simpelthen være historisk tragisk, hvis det fælles ikke kan finde ud af at redde den Frie Udstillingsbygning som stedet, hvor billedkunsten kan vedligeholde kunstens dialog med demokratiet.

MARTIN ERIK ANDERSEN